

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2018. szeptember 13.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – 2005/29/EK irányelv – Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok – A 3. cikk (4) bekezdése – Hatály – 5., 8. és 9. cikk – Agresszív kereskedelmi gyakorlatok – Az I. melléklet 29. pontja – Minden körülmények között agresszív kereskedelmi gyakorlatok – Nem kért értékesítés – 2002/21/EK irányelv – 2002/22/EK irányelv – Távközlési szolgáltatások – Előre telepített és aktivált bizonyos szolgáltatásokat tartalmazó SIM-kártyák (*Subscriber Identity Module*, előfizetői azonosító modul) értékesítése – A fogyasztók előzetes tájékoztatásának hiánya”

A C-54/17. és C-55/17. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) a Bírósághoz 2017. február 1-jén érkezett, 2016. szeptember 22-i határozataival terjesztett elő

az **Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato**

és

a **Wind Tre SpA**, korábban Wind Telecomunicazioni SpA (C-54/17),

a **Vodafone Italia SpA**, korábban Vodafone Omnitel NV (C-55/17)

között,

az **Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni** (C-54/17),

az **Altroconsumo**,

Vito Rizzo (C-54/17),

a **Telecom Italia SpA**

részvételével folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal és E. Jarašiūnas (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: R. Schiano tanácsos,

* Az eljárás nyelve: olasz.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. március 8-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Wind Tre SpA képviseletében G. Roberti, I. Perego és M. Serpone avvocati,
- a Vodafone Italia SpA képviseletében F. Cintioli és V. Minervini avvocati,
- a Telecom Italia SpA képviseletében M. Siragusa és F. Caronna avvocati,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: F. Meloncelli és S. Fiorentino avvocati dello Stato,
- az Európai Bizottság képviseletében A. Cleenewerck de Crayencour, L. Nicolae és L. Malferrari, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2018. május 31-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) (HL 2005. L 149., 22. o.) 3. cikke (4) bekezdésének, 8. és 9. cikkének, valamint I. melléklete 29. pontjának, a 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 337., 37. o.; helyesbítés: HL 2013. L 241., 8. o.) módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Keretirányelv) (HL 2002. L 108., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 349. o.) 3. és 4. cikkének, valamint a 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 337., 11. o.; helyesbítés: HL 2013. L 241., 9. o.) módosított, az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, 2002. március 7-i 2002/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Egyetemes szolgáltatási irányelv) (HL 2002. L 108., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 367. o.; a továbbiakban: szolgáltatási irányelv) 20. és 21. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmeket a C-54/17. sz. ügyben az Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (verseny- és piacfelügyeleti hatóság, Olaszország, a továbbiakban: AGCM) és a Wind Tre SpA, korábban Wind Telecomunicazioni SpA (a továbbiakban: Wind), illetve a C-55/17. sz. ügyben az AGCM és a Vodafone Italia SpA, korábban Vodafone Omnitel NV (a továbbiakban: Vodafone) között az AGCM azon határozatainak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelyekkel az szankciót szabott ki e társaságokra az általuk alkalmazott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok miatt.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2005/29 irányelv

3 A 2005/29 irányelv (10), (17) és (18) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:

„(10) Biztosítani kell az ezen irányelv és a hatályos [európai uniós] jog közötti összhangot, különösen akkor, amikor egyes különös ágazatokra a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó, részletes rendelkezéseket kell alkalmazni. [...] Ennek megfelelően ezt az irányelvet csak abban az esetben kell alkalmazni, ha nincsenek olyan különös [uniós] jogi rendelkezések, amelyek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok sajátos vonatkozásait szabályozzák, úgymint a tájékoztatási követelmények és a tájékoztatás fogyasztók felé történő megjelenítésének módjára vonatkozó szabályok. Ez az irányelv biztosítja a fogyasztók védelmét abban az esetben, ha [uniós] szinten nincs külön ágazati jogszabály, és megtiltja, hogy a termékek természetére vonatkozóan a kereskedők téves benyomást keltsenek. [...] Ez az irányelv ennél fogva kiegészíti a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő kereskedelmi gyakorlatokra alkalmazandó [uniós] vívmányokat.

[...]

(17) A fokozottabb jogbiztonság érdekében kívánatos meghatározni azokat a kereskedelmi gyakorlatokat, amelyek minden körülmények között tisztességtelenek. Ezért az I. melléklet minden ilyen gyakorlatot tartalmaz. Kizárólag ezek azok a kereskedelmi gyakorlatok, amelyeket az 5–9. cikk rendelkezései szerint történő eseti vizsgálat nélkül is tisztességtelennek kell [helyesen: lehet] tekinteni. A felsorolás csak ezen irányelv felülvizsgálata révén módosítható.

(18) Helyénvaló minden fogyasztó védelme a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szemben [...] Az arányosság elvével összhangban és az abban foglalt védelem hatékony alkalmazása érdekében ez az irányelv azt az átlagfogyasztót veszi viszonyítási alapul, aki a Bíróság értelmezése szerint megfelelően tájékozott, figyelmes és körültekintő, figyelembe véve a társadalmi, kulturális és nyelvi tényezőket is [...] Az átlagfogyasztókra vonatkozó vizsgálat nem statisztikai alapú vizsgálat. A nemzeti bíróságok és hatóságok – az Európai Bíróság esetjogának figyelembevételével – saját mérlegelési jogkörükben határozzák meg az átlagfogyasztó adott esetben tanúsított jellegzetes viselkedését.”

4 Ezen irányelv 1. cikke értelmében „[e]nnek az irányelvnek az a célja, hogy hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez, valamint hogy a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási tagállami rendelkezések közelítése révén magas szintű fogyasztóvédelmet valósítson meg”.

5 Az említett irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

a) »fogyasztó«: az a természetes személy, aki az ezen irányelv szabályozási körébe tartozó kereskedelmi gyakorlatok során kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységén kívül eső célok érdekében jár el;

[...]

- c) »termék«: az áru vagy szolgáltatás [...];
- d) »az üzleti vállalkozásoknak a fogyasztókkal szemben folytatott kereskedelmi gyakorlatai« (a továbbiakban: »kereskedelmi gyakorlatok«): a kereskedő által kifejtett tevékenység, mulasztás, magatartási forma vagy megjelenítési mód, illetve kereskedelmi kommunikáció – beleértve a reklámot és a marketinget is –, amely közvetlen kapcsolatban áll valamely terméknek a fogyasztó részére történő eladásösztönzésével, értékesítésével vagy szolgáltatásával;
- e) »fogyasztók gazdasági magatartásának jelentős torzítása«: a kereskedelmi gyakorlat olyan célból történő alkalmazása, hogy érzékelhető módon rontsa a fogyasztó tájékozott döntés meghozatalára való képességét, és amely ezáltal olyan üzleti döntés meghozatalára ösztönzi a fogyasztót, amelyet egyébként nem hozott volna meg;

[...]

- h) »szakmai gondosság«: a szakismeret és a gondosság azon szintje, amelynek gyakorlása észszerűen elvárható a kereskedőtől a fogyasztóval szemben, a becsületes piaci gyakorlatnak és/vagy a jóhiszeműség általános alapelveinek megfelelően, a kereskedő tevékenységi körében;

[...]

- j) »nem megengedett befolyásolás«: a fogyasztóval szembeni hatalmi helyzet kihasználása nyomásgyakorlásra, akár fizikai erőszak alkalmazása vagy azzal való fenyegetés nélkül oly módon, amely jelentősen korlátozza a fogyasztónak a tájékozott döntés meghozatalára való képességét;

[...]”

6 A 2005/29 irányelv 3. cikkének szövege a következő:

„(1) Ezt az irányelvet az üzleti vállalkozásoknak a termékhez kapcsolódó kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően és azt követően, valamint a lebonyolítás során, a fogyasztókkal szemben folytatott, az 5. cikkben meghatározott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatára kell alkalmazni.

[...]

(4) Az ezen irányelv és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok különös vonatkozásait szabályozó egyéb [uniós] szabályok közötti összeütközés esetén az utóbbiak az irányadók, és e különös vonatkozások tekintetében azokat kell alkalmazni.

[...]”

7 Ezen irányelvnek „A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tilalma” című 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Tilos tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat alkalmazni.

(2) A kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen, amennyiben:

a) ellentétes a szakmai gondosság követelményeivel,

és

b) a termékkel kapcsolatban jelentősen torzítja vagy torzíthatja azon átlagfogyasztó gazdasági magatartását, akihez eljut vagy aki a címzettje [...].

[...]

(4) Különösen tisztességtelen [helyesen: Tisztességtelen különösen] az a kereskedelmi gyakorlat, amely:

a) a 6. és 7. cikkben meghatározott módon megtévesztő,

vagy

b) a 8. és 9. cikkben meghatározott módon agresszív.

(5) Az I. melléklet tartalmazza azoknak a kereskedelmi gyakorlatoknak a felsorolását, amelyek minden körülmény között tisztességtelennek minősülnek. Ugyanezt a felsorolást kell alkalmazni minden tagállamban, és a felsorolás csak ezen irányelv felülvizsgálata révén módosítható.”

8 Az említett irányelvnek az „Agresszív kereskedelmi gyakorlatok” című 8. cikke a következőket írja elő:

„Agresszívnek minősül az a kereskedelmi gyakorlat, amely ténybeli összefüggésében – figyelembe véve valamennyi jellemzőjét és körülményét – zaklatás, kényszerítés – ideértve a fizikai erőszak alkalmazását is –, illetve nem megengedett befolyásolás útján ténylegesen vagy valószínűsíthetően jelentősen korlátozza az átlagfogyasztónak a termékkel kapcsolatos választási szabadságát vagy magatartását, s ezáltal ténylegesen vagy valószínűsíthetően az átlagfogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna.”

9 Ugyanezen irányelv „Zaklatás, kényszerítés és nem megengedett befolyásolás alkalmazása” című 9. cikke tartalmazza azon elemek felsorolását, amelyeket figyelembe kell venni „[a]nnak meghatározásakor, hogy egy kereskedelmi gyakorlat alkalmaz-e zaklatást, kényszerítést – beleértve a fizikai erőszakot is –, illetve nem megengedett befolyásolást”.

10 A 2005/29 irányelv I. melléklete, amely felsorolja a minden körülmények között tisztességtelennek minősülő kereskedelmi gyakorlatokat, az „[a]gresszív kereskedelmi gyakorlatok” címen belüli 29. pontjában a következő gyakorlatot tartalmazza:

„Azonnali, vagy halasztott fizetés követelése a kereskedő által szállított termékekért, illetve azok visszaszállításának, vagy megőrzésének követelése, ha azokat a fogyasztó nem kérte; kivéve, ha a [2002. szeptember 23-i 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2002. L 271., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 4. kötet, 321. o.) módosított, a távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1997. L 144., 19. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 319. o.)] 7. cikke (3) bekezdésének megfelelően szolgáltatott helyettesítő termékről van szó (nem kért értékesítés).”

A keretirányelv

11 A keretirányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében ez az irányelv „létrehozza az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra, az elektronikus hírközlő hálózatokra, a kapcsolódó eszközökre és a kapcsolódó szolgáltatásokra, valamint a fogyatékkal élők hozzáférését megkönnyítő végberendezések egyes aspektusaira vonatkozó szabályozás harmonizált keretét. Megállapítja a nemzeti szabályozó hatóságok feladatait, és eljárásokat alakít ki a keretszabályozásnak [az Unió] egészében történő harmonizált alkalmazására.”

12 A keretirányelv 2. cikkének g) pontja akként határozza meg a „nemzeti szabályozó hatóság” (a továbbiakban: NSZH) fogalmát, mint a „tagállam által az ezen irányelvben és a különös irányelvekben foglalt szabályozási feladatok bármelyikével megbízott szerv vagy szervek”. E 2. cikk l) pontja szerint az egyetemes szolgáltatási irányelv a különös irányelvek közé tartozik.

13 A keretirányelv 3. cikke szabályozza az NSZH-k feladatainak meghatározását, továbbá az e feladatok ellátása érdekében a tagállamok által biztosítandó feltételeket.

14 A keretirányelv „Ágazatpolitikai célok és szabályozási elvek” című 8. cikke a (4) bekezdésének b) pontjában a következőket írja elő:

„[Az NSZH-k] többek között a következők révén mozdítják elő az Európai Unió polgárainak érdekeit:

[...]

b) biztosítják a fogyasztók magas szintű védelmét a fogyasztók szállítókkal kötött ügyleteiben, különösen az egyszerű és olcsó, az érintett felektől független szervezet által folytatott jogvitát rendezését szolgáló eljárás elérhetővé tételével”.

Az egyetemes szolgáltatási irányelv

15 Az egyetemes szolgáltatási irányelv 1. cikke értelmében:

„(1) A [keretirányelv] keretén belül ez az irányelv az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások végfelhasználók számára történő szolgáltatásával foglalkozik. Célja, hogy a hatékony verseny és választás révén [az Unió] egészében biztosítsa a jó minőségű, nyilvánosan elérhető szolgáltatások rendelkezésre állását, és szabályozza azokat az eseteket, amikor a végfelhasználók igényeit a piac nem elégíti ki megfelelően. [...]

(2) Ez az irányelv megállapítja a végfelhasználók jogait, és ezekkel összhangban a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlő hálózatokat és elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások kötelezettségeit. [...]

[...]

(4) Ezen irányelvnek a végfelhasználói jogokra vonatkozó rendelkezéseit a fogyasztóvédelemre vonatkozó [uniós] szabályok [...], valamint [az uniós] jognak megfelelő nemzeti szabályok sérelme nélkül kell alkalmazni.”

16 Az egyetemes szolgáltatási irányelv 20. cikke (1) bekezdésének előírása szerint „[a] tagállamok biztosítják, hogy a fogyasztók és az azt kérő más végfelhasználók a nyilvános hírközlő hálózathoz és/vagy a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz való csatlakozást biztosító szolgáltatásokra történő előfizetés esetén jogosultak legyenek az ilyen csatlakozást és/vagy szolgáltatásokat nyújtó vállalkozással vagy vállalkozásokkal szerződést kötni”. E rendelkezés ezenfelül tartalmazza az e szerződésben meghatározandó elemek felsorolását, amelyek között megemlíti a nyújtott szolgáltatásokat, valamint az árak és a díjszabás részleteit.

17 Ezen irányelvnek „Az információk átláthatósága és közzététele” című 21. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy [az NSZH-k] kötelezhessék a nyilvános elektronikus hírközlő hálózatokat működtető és/vagy nyilvánosan hozzáférhető elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozásokat arra, hogy a II. mellékletnek megfelelően átlátható, összehasonlítható, megfelelő és naprakész információkat tegyenek közzé a végfelhasználók és a fogyasztók részére nyújtott szolgáltatásaikhoz való hozzáférésre és azok igénybevételére alkalmazandó árakról és díjszabásról, a szerződés megszűnésekor esedékes díjakról, valamint tájékoztatást az általános szerződési feltételekről. Ezeket az információkat érthetően, mindenre kiterjedően és könnyen hozzáférhető formában kell közzétenni. [...]

Az olasz jog

- 18 A 2005. szeptember 6-i decreto legislativo n° 206 – Codice del consumo, a norma dell'articolo 7 della legge 29 luglio 2003, n° 229 (a 2003. július 29-i 229. sz. törvény 7. cikke értelmében elfogadott fogyasztói törvénykönyvről szóló 206. sz. törvényerejű rendelet, a GURI 2005. október 8-i 235. számának rendes melléklete) alapeljárás tényállása idején hatályos változata (a továbbiakban: fogyasztói törvénykönyv) tartalmazza a „Hatály” című 19. cikket, amely a következőket írja elő:

„(1) Ez a cím az üzleti vállalkozásoknak a termékhez kapcsolódó kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően és azt követően, valamint a lebonyolítás során, a fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlataira alkalmazandó.

[...]

(3) Összeütközés esetén az irányelvekben szereplő rendelkezések vagy az egyéb [uniós] rendelkezések és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok különös vonatkozásait szabályozó nemzeti átültető rendelkezések irányadók a jelen cím rendelkezéseivel szemben, és e különös vonatkozások tekintetében azokat kell alkalmazni.”

- 19 E törvénykönyv 20. cikke – amelynek szövege lényegében megegyezik a 2005/29 irányelv 5. cikkével – tiltja a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat.
- 20 Az említett törvénykönyvnek az agresszív kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó 24. és 25. cikke, valamint 26. cikke (1) bekezdésének f) pontja lényegében átveszi ezen irányelv 8. és 9. cikkének, valamint I. melléklete 29. pontjának szövegét.
- 21 A fogyasztói törvénykönyv 27. cikkének (1-bis) bekezdése, amelyet a 2014. február 21-i decreto legislativo n° 21 – Attuazione della direttiva 2011/83/UE sui diritti dei consumatori, recante modifica delle direttive 93/13/CEE e 1999/44/CE e che abroga le direttive 85/577/CEE e 97/7/CE (a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK és az 1999/44/EK irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK irányelv és a 97/7/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2011/83/EU irányelv végrehajtásáról szóló 21. sz. törvényerejű rendelet, a GURI 2014. március 11-i 58. száma, 1. o.) 1. cikke (6) bekezdésének a) pontja iktatott be, a következőképpen szól:

„A 19. cikk (3) bekezdése értelmében a kereskedők tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot megvalósító magatartásával szembeni fellépésre irányuló hatáskör a hatályos szabályozás tiszteletben tartásának sérelme nélkül még a szabályozott ágazatokban is kizárólagosan az [AGCM-et] illeti, amely hatóság a jelen cikkben foglalt felhatalmazásai alapján gyakorolja azt, a hatáskörrel rendelkező szabályozó hatóság véleményének megszerzését követően. E szabály nem érinti a szabályozó hatóságok azon hatáskörét, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak nem minősülő jogsértések eseteiben is gyakorolják saját jogköreiket. A hatóságok egyetértési megállapodások útján szabályozhatják a hatásköreik keretein belüli együttműködésük gyakorlati és eljárási kérdéseit.”

- 22 A 2003. augusztus 1-jei decreto legislativo n° 259 – Codice delle comunicazioni elettroniche (az elektronikus hírközlési törvénykönyvről szóló 259. sz. törvényerejű rendelet, a GURI 2003. szeptember 15-i 214. számának rendes melléklete; a továbbiakban: elektronikus hírközlési törvénykönyv) a fogyasztóknak az elektronikus hírközlési ágazaton belüli védelmére irányuló számos rendelkezést tartalmaz, és a megfelelő szabályozási és szankcionálási hatásköröket egy ágazati hatóságra, az Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (hírközlési felügyeleti hatóság, Olaszország; a továbbiakban: AGCom) ruházza. Konkrétan, e törvénykönyv 70. cikke ülteti át az általános szolgáltatási irányelv 20. cikkét, míg a 71. cikke az említett irányelv 21. cikkét. Egyébiránt az elektronikus hírközlési törvénykönyv a fogyasztók ágazati védelme érdekében az AGCom konkrét feladataiként határozza meg az *ex ante* szabályozást és az *ex post* ellenőrzést, az említett törvénykönyv 98. cikke pedig többek között szankcionálási hatáskört biztosít az AGCom számára.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 23 Az AGCM a 2012. március 6-i két határozatával bírságot szabott ki a Wind és a Vodafone társaságokra az olyan SIM kártyák (*Subscriber Identity Module*, előfizetői azonosító modul) forgalmazásából álló, hasonló gyakorlataik miatt, amelyeken előre telepítettek és aktiváltak bizonyos szolgáltatásokat – például az internetes böngészés és az üzenetrögzítő szolgáltatását –, amelyek költségei a felhasználót terhelték, amennyiben a felhasználó kifejezett kérelmére e szolgáltatásokat nem kapcsolták ki, és mindegyiknél anélkül került sor, hogy a felhasználót előzetesen tájékoztatták volna az említett szolgáltatásokról vagy azok visszerhes jellegéről.
- 24 Az AGCM megállapítása szerint e gyakorlatok, amelyek keretében e társaságok a fogyasztók előzetes beleegyezése nélkül alapértelmezésként aktiválták a SIM-kártyákon a szóban forgó szolgáltatásokat, és ezzel a tudtukon kívül esetleges tartozások kockázatának tették ki a fogyasztókat, a fogyasztói törvénykönyv 24. és 25. cikkének, valamint 26. cikke (1) bekezdésének f) pontja értelmében vett agresszív kereskedelmi gyakorlatoknak minősülnek. Az AGCM ezért a Windre 200 000 euró, míg a Vodafone-ra 250 000 euró összegű bírságot szabott ki.
- 25 E társaságok keresetet terjesztettek elő e határozatokkal szemben a Tribunale amministrativo regionale per il Laziohoz (laziói tartományi közigazgatási bíróság, Olaszország).
- 26 E bíróság a 2013. február 18-i ítéleteivel helyt adott e kereseteknek, és az AGCM hatáskörének hiányára alapított indokolással megsemmisítette a vitatott határozatokat. Az említett bíróság megállapította, hogy a fogyasztói törvénykönyv 19. cikke (3) bekezdésében és a 2005/29 irányelv 3. cikke (4) bekezdésében foglalt specialitás elvére figyelemmel, valamint tekintettel arra, hogy a szóban forgó gyakorlatok olyan különös szabályozás hatálya alá tartoztak, amely az AGCM kizárólagos hatáskörébe utalja az elektronikus hírközlési szolgáltatásokkal kapcsolatos felügyeleti, tiltási és szankcionálási jogköröket, a jogellenes kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó általános szabályozás, a jelen esetben a fogyasztói törvénykönyv 24. és 25. cikke, valamint a 26. cikke (1) bekezdésének f) pontja nem volt alkalmazható, és következésképpen az AGCM nem rendelkezett hatáskörrel a szóban forgó gyakorlatok szankcionálására.
- 27 Az AGCM ezen ítéletekkel szemben fellebbezést terjesztett elő a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Consiglio di Statohoz (államtanács, Olaszország), amely fellebbezésében különösen azt hangsúlyozta, hogy a specialitás elvét úgy kell érteni, hogy a különös szabályozás csak az általános szabályozástól való eltérés esetén, és azzal a feltétellel alkalmazható, hogy e különös szabályozás a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok különös vonatkozásait érinti azáltal, hogy az általános szabályozásban meghatározott tényállásokhoz hasonló, ám azoktól valamely tényállási elemében eltérő, és ezért egyedinek minősülő tényállásokat szabályoz.
- 28 A Consiglio di Stato (államtanács) hatodik tanácsa úgy határozott, hogy előzetes kérdéseket terjeszt a Consiglio di Stato (államtanács) teljes ülése elé, amely kérdések lényegében a fogyasztói törvénykönyv 27. cikke (1-bis) bekezdésének az értelmezésére vonatkoztak. Az említett tanács különösen azt kívánta megtudni, hogy e rendelkezést olyan szabálynak kell-e tekinteni, amely a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok területén még akkor is kizárólagos hatáskört biztosít az AGCM számára, ha az uniós jogból eredő különös ágazati szabályok hatálya alá tartozó magatartásokról van szó.
- 29 A Consiglio di Stato (államtanács) teljes ülése a 2016. február 9-i ítéleteiben lényegében kimondta, hogy a 2005/29 irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében foglalt specialitási kritériummal összhangban az elektronikus hírközlés ágazatában is az AGCM hatáskörébe tartozik a „minden körülmények között agresszív kereskedelmi gyakorlatok” szankcionálása. E tekintetben rámutatott arra, hogy jöllehet a tájékoztatási kötelezettségek megsértésének esetei az AGCom hatáskörébe tartozhatnak, a jelen esetben e jogsértés agresszív kereskedelmi gyakorlattal jár együtt, mivel e jogsértés korlátozza, sőt akár

ki is zárja a felhasználók előre telepített szolgáltatások használatával és ellenértékének megfizetésével kapcsolatos választási szabadságát, és ezért e gyakorlat úgy tekinthető, hogy az a fogyasztó által nem kért termékekért való azonnali vagy halasztott fizetést követel meg.

- 30 E bíróság az álláspontját emellett az Európai Bizottság által az Olasz Köztársasággal szemben indított kötelezettségzegési eljárásra alapította. Ebben az eljárásban azt rótták fel e tagállamnak, hogy az a nemzeti jogrendjében nem alkalmazta megfelelően a speciális szabályozásnak a 2005/29 irányelvben szereplő, az általános jellegű szabályozás és a különös ágazati szabályozások közötti koordinációt biztosító elvét, és konkrétan, hogy nem ültette át ezen irányelvet az elektronikus hírközlés ágazatában.
- 31 A Consiglio di Stato (államtanács) hatodik tanácsa ugyanakkor bizonytalan a tekintetben, hogy a fogyasztói törvénykönyv Consiglio di Stato (államtanács) teljes ülése által értelmezett 27. cikkének (1-bis) bekezdése összeegyeztethető-e az uniós joggal.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a szankcionálási jogkörrel rendelkező hatóság meghatározásának kérdése attól függ, hogy a szóban forgó magatartások „agresszív kereskedelmi gyakorlatoknak” vagy „minden körülmények között agresszív kereskedelmi gyakorlatoknak” minősíthetőek-e. E tekintetben rámutat arra, hogy a szóban forgó társaságoknak azt a materiális tényről róják fel, hogy elmulasztották a fogyasztók megfelelő tájékoztatását. Ezzel szemben a fogyasztói törvénykönyv 24. és 25. cikke, illetve 26. cikke (1) bekezdésének f) pontja értelmében vett „agresszív kereskedelmi gyakorlat”, illetve „minden körülmények között agresszív kereskedelmi gyakorlat” megállapítása egyrészt azon a logikus következtetésen alapul, amely szerint a SIM-kártyán elérhető szolgáltatások előzetes telepítésére vonatkozó tájékoztatás ezen elmulasztása jelentősen korlátozhatta az átlagos fogyasztó SIM-kártyákkal összefüggő szolgáltatásokkal kapcsolatos tudatos választási szabadságát és magatartását, és másrészt azon, hogy az említett mulasztás nem volt összhangban a telefonszolgáltatóktól a kereskedők és a fogyasztók jogviszonyát jellemző aszimmetriára tekintettel elvárható szintű szakmai gondossággal.
- 33 Megjegyzi továbbá, hogy az elektronikus hírközlési törvénykönyvben megállapított ágazati szabályozás a fogyasztóknak az elektronikus hírközlés speciális ágazatán belüli védelmére irányuló számos rendelkezést tartalmaz, így az AGCom hatáskörébe utalja a vonatkozó szabályozási és végrehajtási hatásköröket, és többek között a szolgáltatók szankcionálásáról is rendelkezik a fogyasztók szolgáltatásnyújtással kapcsolatos tájékoztatására vonatkozó bizonyos kötelezettségek megsértése esetén.
- 34 E körülmények között a Consiglio di Stato (államtanács) a C-54/17. és a C-55/17. sz. ügyekben úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és a következő, azonos módon megfogalmazott kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Ellentétes-e a 2005/29 irányelv 8. és 9. cikkével a megfelelő átültető nemzeti rendelkezések (a fogyasztói törvénykönyv 24. és 25. cikke) olyan értelmezése, amely szerint a mobilszolgáltatónak a meghatározott telefonos szolgáltatások (például az üzenetrögzítő és az internetes böngészés szolgáltatása) SIM-kártyára történő előzetes aktiválására vonatkozó tájékoztatás elmulasztását magában foglaló magatartása »nem megengedett befolyásolásnak«, és így olyan »agresszív kereskedelmi gyakorlatnak« minősül, amely valószínűleg »jelentősen« korlátozza az átlagfogyasztó választási szabadságát vagy magatartását, különösen olyan helyzetben, amikor a mobilszolgáltatóval szemben nem róható fel egyéb későbbi magatartás?

- 2) Értelmezhető-e úgy a [...] 2005/29/EK irányelv I. mellékletének [a fogyasztói törvénykönyv 26. cikke (1) bekezdésének f) pontjával a belső jogba átültetett] 29. pontja, hogy »nem kért értékesítés« áll fenn, amennyiben a mobilszolgáltató az üzenetrögzítő és az internetes böngészés szolgáltatásáért díjat kér ügyfelétől, különösen olyan helyzetben, amelyet az alábbi tények jellemeznek:
- a mobilszolgáltató a mobiltelefon-szerződés megkötésekor nem tájékoztatta megfelelően a fogyasztót azon körülményről, hogy az üzenetrögzítő és az internetes böngészés szolgáltatását előre aktiválta a SIM-kártyán, ami azt eredményezi, hogy e szolgáltatásokat a fogyasztó eseti beállítás (*setting*) megtétele nélkül igénybe veheti;
  - e szolgáltatások tényleges igénybevételéhez a fogyasztónak egyébként is végre kell hajtania meghatározott műveleteket (például beütni a telefonos üzenetrögzítő számát, vagy megnyomni az internetes böngészést aktiváló ikont vagy billentyűt);
  - a szolgáltatónak nem róható fel azon műszaki és operatív mód, ahogyan a fogyasztó konkrétan igénybe veszi a szolgáltatásokat, sem az e módra és a szolgáltatások árára vonatkozó tájékoztatás, hanem kizárólag a szolgáltatásoknak a SIM kártyán való előzetes aktiválására vonatkozó említett tájékoztatás elmulasztása?
- 3) Ellentétes-e a 2005/29/EK »általános« irányelv céljával, a fogyasztók védelmére szolgáló »biztonsági hálóval«, valamint a 2005/29/EK irányelv (10) preambulumbekkezdésével és 3. cikkének (4) bekezdésével az a nemzeti szabályozás, amely [az egyetemes szolgáltatási] ágazati irányelvben a felhasználók védelme érdekében előírt különös kötelezettségek tiszteletben tartásának értékelését a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK általános irányelv alkalmazása körébe utalja, és ebből következően kizárja az ágazati irányelv megsértésének megakadályozására hatáskörrel rendelkező hatóság beavatkozását minden olyan esetben, amikor egyúttal a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat feltételei is teljesülhetnek?
- 4) Úgy kell-e értelmezni a 2005/29/EK irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében foglalt specialitás elvét, hogy az a szabályozások (általános és ágazati szabályozások), a rendelkezések (általános vagy különös rendelkezések), illetve a vonatkozó ágazatokat szabályozó és felügyelő hatóságok közötti kapcsolatokat is szabályozza?
- 5) A 2005/29/EK irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében foglalt »összeütközés« csak a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályozás rendelkezései és az uniós jogból eredő, a kereskedelmi gyakorlatok különös ágazati kérdéseit szabályozó egyéb szabályok közötti alapvető ellentét esetén áll-e fenn, vagy elegendő-e az, ha a szóban forgó szabályok az ágazati kérdésekkel összefüggő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó szabályozástól eltérő olyan szabályozást írnak elő, amely normák közötti összeütközéshez (*Normenkollision*) vezet a konkrét esettel összefüggésben?
- 6) A 2005/29/EK irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében foglalt »[uniós] szabályok« fogalom kizárólag az európai uniós rendeletekben és irányelvekben foglalt rendelkezésekre és az azokat közvetlenül átültető rendelkezésekre utal-e, vagy az magában foglalja [az uniós] jogelveket átültető törvényi és rendeleti szintű rendelkezéseket is?
- 7) Ellentétes-e a 2005/29/EK irányelv (10) preambulumbekkezdésében és 3. cikkének (4) bekezdésében foglalt specialitás elvével, [az általános szolgáltatási irányelv] 20. és 21. cikkével, valamint a [keretirányelv] 3. és 4. cikkével a vonatkozó nemzeti átültető rendelkezések olyan értelmezése, amely szerint, amennyiben egy ágazati »fogyasztói« szabályozást tartalmazó szabályozott ágazatban, amely az ágazati hatóságra ruházza a szabályozó és szankcionáló hatáskört, a 2005/29/EK irányelv 8. és 9. cikkében foglalt »agresszív gyakorlat« vagy a 2005/29/EK irányelv I. mellékletében foglalt »minden körülmények között agresszív gyakorlat« fogalmára visszavezethető magatartás valósul meg, mindig a tisztességtelen gyakorlatokra vonatkozó általános szabályozást kell alkalmazni,

abban az esetben is, ha létezik a fogyasztók védelme érdekében és az uniós jogi rendelkezések alapján elfogadott olyan ágazati szabályozás, amely kimerítően szabályozza az »agresszív gyakorlatokat« és a »minden körülmények között agresszív gyakorlatokat«, vagy magukat az egyébként »tisztegtelen gyakorlatokat«?»

- 35 A Bíróság elnöke a 2017. február 23-i határozatával az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-54/17. sz. és a C-55/17. sz. ügyeket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdéstről

- 36 Előzetesen rá kell mutatni arra, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, valamint a Bíróságnak megküldött ügyiratokból kitűnik, hogy a távközlési szolgáltatók alapeljárásokban szóban forgó magatartása olyan SIM-kártyák forgalmazásából áll, amelyekre előre telepítették és aktiválták az internetes böngészés és az üzenetrögzítő szolgáltatását, és azok költségeit – a felhasználónak e szolgáltatások kikapcsolására irányuló kifejezett kérése hiányában – felszámították a felhasználónak, anélkül hogy előzetesen megfelelően tájékoztatták volna a fogyasztót e szolgáltatások előzetes telepítéséről és aktiválásáról, illetve azok költségeiről.
- 37 E határozatból emellett kitűnik, hogy az internetes böngészés szolgáltatása e SIM-kártyák mobiltelefonba vagy az internetes böngészésre alkalmas más eszközbe történő első behelyezésétől kezdve a fogyasztó tudomásán kívüli internetes csatlakozást eredményezhetett, különösen az úgynevezett „*always on*” (mindig bekapcsolt) alkalmazások miatt. Ezenfelül az AGCM-nek az alapeljárásbeli jogviták alapjául szolgáló határozataiból kitűnik, hogy az AGCM éppen azon fogyasztók panaszai nyomán indított az e jogvitákban vitatott szankciók kiszabásához vezető eljárást, akik számára általuk nem kért szolgáltatásokért – a tudomásukon kívüli internetes csatlakozások után – számítottak fel költségeket.
- 38 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az első és második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az „agresszív kereskedelmi gyakorlat” 2005/29 irányelv 8. és 9. cikke szerinti fogalmát vagy a „nem kért értékesítés” ezen irányelv I. mellékletének 29. pontja értelmében vett fogalmát úgy kell-e értelmezni, hogy azok magukban foglalják az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan magatartásokat, amelyek keretében a távközlési szolgáltató olyan SIM-kártyákat forgalmaz, amelyekre előre telepítettek és aktiváltak az internetes böngészéshez vagy az üzenetrögzítőhöz hasonló bizonyos szolgáltatásokat, anélkül hogy előzetesen megfelelően tájékoztatták volna a fogyasztót ezen előzetes telepítésről és aktiválásról, illetve e szolgáltatások költségeiről.
- 39 E tekintetben először is rá kell mutatni arra, hogy nem vitatott, hogy az alapeljárásbeli jogviták az üzleti vállalkozásoknak a fogyasztókkal szemben folytatott, a 2005/29 irányelv 2. cikkének d) pontja értelmében vett kereskedelmi gyakorlataira vonatkoznak, miként az sem vitatott, hogy a szóban forgó szolgáltatások a termék említett 2. cikk c) pontjában meghatározott fogalma alá tartoznak. Ezen első és második kérdés megválaszolása érdekében ezért meg kell határozni, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló magatartások a „tisztegtelen kereskedelmi gyakorlatok” 2005/29 irányelv 5. cikke értelmében vett fogalma alá tartoznak-e.
- 40 Ezen 5. cikk a (2) bekezdésében rögzíti azokat a szempontokat, amelyek alapján meghatározható, hogy a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen-e, míg a (4) bekezdésében kifejti, hogy tisztességtelennek minősülnek különösen azok a kereskedelmi gyakorlatok, amelyek ezen irányelv 6. és 7. cikke értelmében „megtévesztőek”, illetve amelyek az említett irányelv 8. és 9. cikke értelmében „agresszívok”. Egyébiránt e cikk (5) bekezdésének rendelkezése szerint ugyanezen irányelv I. melléklete tartalmazza azoknak a kereskedelmi gyakorlatoknak a felsorolását, amelyek minden körülmények

között tisztességtelennek minősülnek. E tekintetben a 2005/29 irányelv (17) preambulumbekzdése kifejezetten pontosítja, hogy az ebben a mellékletben felsorolt gyakorlatok az említett irányelv 5–9. cikk rendelkezései szerint történő eseti vizsgálat nélkül is tisztességtelennek minősülnek (lásd továbbá ebben az értelemben: 2016. szeptember 7-i Deroo-Blanquart ítélet, C-310/15, EU:C:2016:633, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 41 Felmerül tehát a kérdés, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló magatartások az említett I. mellékletben és különösen az annak 29. pontjában felsorolt gyakorlatok közé tartoznak-e.
- 42 A 2005/29 irányelv I. melléklete 29. pontjának előírása szerint az agresszív kereskedelmi gyakorlatok kategóriájába tartozik és minden körülmények között tisztességtelennek minősül az „[a]zonnali, vagy halasztott fizetés követelése a kereskedő által szállított termékekért, illetve azok visszaszállításának, vagy megőrzésének követelése, ha azokat a fogyasztó nem kérte [...] (nem kért értékesítés)”.
- 43 Így az e 29. pont értelmében vett nem kért értékesítésnek minősül többek között az olyan magatartás, amelynek keretében a kereskedő olyan termék vagy szolgáltatás ellenértékének megfizetését követeli a fogyasztótól, amelyet annak hozzájárulása nélkül értékesített számára.
- 44 A jelen esetben, mivel sem az alapeljárásban szóban forgó szolgáltatásnyújtás, sem e szolgáltatás ellenértékének felszámítása, és így a kereskedő által kibocsátott fizetési felhívás sem vitatott, az első és a második kérdés megválaszolásához elegendő annak meghatározása, hogy a szóban forgó szolgáltatások nyújtása tekinthető-e úgy, hogy azt a fogyasztó nem kérte.
- 45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2005/29 irányelv 8. cikke az „agresszív kereskedelmi gyakorlat” fogalmát különösen azzal határozza meg, hogy e gyakorlat ténylegesen vagy valószínűsíthetően jelentősen korlátozza az átlagfogyasztónak a termékkel kapcsolatos választási szabadságát vagy magatartását. Ebből következik, hogy a szolgáltatás iránti kérelemnek a fogyasztó szabad választásában kell megnyilvánulnia. Ez különösen azt feltételezi, hogy a kereskedő által a fogyasztónak nyújtott tájékoztatás egyértelmű és megfelelő legyen (lásd analógia útján: 2012. október 18-i Purely Creative és társai ítélet, C-428/11, EU:C:2012:651, 53. pont).
- 46 Szintén emlékeztetni kell arra, hogy a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit megismerhesse (2016. szeptember 7-i Deroo-Blanquart ítélet, C-310/15, EU:C:2016:633, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 47 Ezenfelül, mivel az ár főszabály szerint meghatározó a fogyasztó számára, amikor üzleti döntést kell hoznia, az árat a fogyasztó tájékozott döntésének meghozatalához szükséges információnak kell tekinteni (2016. október 26-i Canal Digital Danmark ítélet, C-611/14, EU:C:2016:800, 55. pont).
- 48 A jelen esetben úgy tűnik, hogy az alapeljárásban szóban forgó szolgáltatásokat előre telepítették és aktiválták a SIM-kártyákra, anélkül hogy a fogyasztót előzetesen megfelelően tájékoztatták volna, továbbá a fogyasztó e szolgáltatások esetleges igénybevételével kapcsolatos költségekről sem kapott tájékoztatást; mindezek vizsgálata ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság feladata. Márpedig ha a fogyasztót nem tájékoztatták sem a szóban forgó szolgáltatások költségeiről, sem az általa vásárolt SIM-kártyára való előzetes telepítésükről és aktiválásukról, nem állapítható meg, hogy a fogyasztó szabadon választotta e szolgáltatások nyújtását.
- 49 E tekintetben nincs jelentősége annak, hogy az alapeljárásban szóban forgó szolgáltatások igénybevételéhez bizonyos esetekben szükség lehetett a fogyasztó tudatos magatartására. Az internetes böngészés és az üzenetrögzítő költségeiről való megfelelő tájékoztatás hiányában ugyanis e magatartás alapján nem állapítható meg az e szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos szabad választás. Ezenfelül az internetes böngészés szolgáltatása a fogyasztó tudomása nélkül megvalósuló internetes csatlakozásokat eredményezhetett, a fogyasztó által nem ismert költségeket idézve elő.

- 50 Ehhez hasonlóan annak sincs jelentősége, hogy a fogyasztónak lehetősége volt-e arra, hogy az érintett távközlési szolgáltatóktól a szóban forgó szolgáltatások kikapcsolását kérje a SIM-kártyán, vagy hogy a készüléke beállításain keresztül kikapcsolhatta-e ezeket a szolgáltatásokat. Egyrészt ugyanis, mivel a szóban forgó SIM-kártya megvásárlása előtt e szolgáltatók nem nyújtottak a fogyasztók számára egyértelmű és megfelelő tájékoztatást az előre telepített és aktivált szolgáltatásokról és azok költségeiről, mindenesetre valószínűtlen, hogy a fogyasztó ténylegesen abban a helyzetben lett volna, hogy gyakorolja e választási lehetőséget, legkevesbé azt megelőzően, hogy megkapta volna az ugyanezen szolgáltatásokat feltüntető számlát; mindezek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 51 Másrészt emlékeztetni kell arra, hogy a 2005/29 irányelv rendelkezéseinek értelmezése céljából a fogyasztó fogalma alapvető jelentőséggel bír, valamint hogy ezen irányelv a (18) preambulumbekzdésével összhangban a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztót veszi viszonyítási alapul, figyelembe véve a társadalmi, kulturális és nyelvi tényezőket is (2011. május 12-i Ving Sverige ítélet, C-122/10, EU:C:2011:299, 22. pont).
- 52 Márpedig nem egyértelmű, hogy a SIM-kártya átlagos vásárlója tudomással bírna egyrészt arról, hogy a megvásárlásakor e kártya előre telepített és aktivált szolgáltatásként, alapértelmezetten tartalmazza az üzenetrögzítő és az internetes böngészés szolgáltatását, amelyek többletköltségeket eredményezhetnek, másrészt arról, hogy e kártyának a mobiltelefonba vagy az internetes böngészésre alkalmas bármely más készülékbe való behelyezésével az alkalmazások vagy maga a készülék a fogyasztó tudta nélkül csatlakozhat az internetre, ahogyan arról sem, hogy kellő technikai tudással saját maga is elvégezheti a készüléken az e szolgáltatások vagy az automatikus csatlakozások kikapcsolásához szükséges beállításokat. E (18) preambulumbekzdéssel összhangban ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy meghatározza az átlagfogyasztó alapügyben szereplőhöz hasonló körülmények között tanúsított jellegzetes viselkedését.
- 53 A fentiekből az következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat mellett a „nem kért értékesítés” 2005/29 irányelv I. mellékletének 29. pontja értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja az alapeljárásban szereplőhöz hasonló magatartásokat.
- 54 Az előző pontban elfogadott értelmezést erősíti ezenfelül a 2005/29 irányelv által megvalósítani kívánt célkitűzés is. Ezen irányelv 1. cikke értelmében ugyanis ezen irányelvnek többek között az a célja, hogy magas szintű fogyasztóvédelmet valósítson meg. E cél – nevezetesen a fogyasztók számára teljes mértékű védelem biztosítása az ilyen jellegű gyakorlatokkal szemben – azon a körülményen alapszik, hogy a fogyasztó a kereskedőhöz képest, többek között a tájékozottság szintjét illetően, hátrányos helyzetben van (lásd ebben az értelemben: 2015. április 16-i UPC Magyarország ítélet, C-388/13, EU:C:2015:225, 53. pont). Márpedig egy olyan bonyolult technikai területen, amilyen a mobiltelefonon zajló elektronikus kommunikáció, kétségtelenül jelentős információs és technikai egyensúlyhiány van a felek között.
- 55 E körülmények között nincs szükség a kereskedelmi gyakorlatnak a 2005/29 irányelv 8. és 9. cikkére tekintettel történő vizsgálatára.
- 56 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első és a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „nem kért értékesítés” 2005/29 irányelv I. mellékletének 29. pontja értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat mellett – magában foglalja az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan magatartásokat, amelyek keretében a távközlési szolgáltató olyan SIM-kártyákat forgalmaz, amelyekre előre telepítettek és aktiváltak az internetes böngészéshez vagy az üzenetrögzítőhöz hasonló bizonyos szolgáltatásokat, anélkül hogy előzetesen megfelelően tájékoztatták volna a fogyasztót ezen előzetes telepítésről és aktiválásról, illetve e szolgáltatások költségeiről.

A harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésről

- 57 Az első és a második kérdésre adott válaszra tekintettel meg kell állapítani, hogy az együttesen vizsgálendő harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2005/29 irányelv 3. cikkének (4) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, a 2005/29 irányelv I. mellékletének 29. pontja értelmében vett nem kért értékesítésnek minősülő magatartást ezen irányelv rendelkezéseire tekintettel kell értékelni, aminek eredményeként e szabályozás alapján a keretirányelv értelmében vett NSZH nem rendelkezik hatáskörrel e magatartás szankcionálására.
- 58 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2005/29 irányelv 3. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ezen irányelv és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok különös vonatkozásait szabályozó egyéb uniós szabályok közötti összeütközés esetén az utóbbiak az irányadók, és e különös vonatkozások tekintetében azokat kell alkalmazni. Az említett irányelv a (10) preambulumbekkezdése alapján következképpen csak akkor alkalmazandó, ha nincsenek olyan különös uniós jogi rendelkezések, amelyek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok sajátos vonatkozásait szabályozzák (lásd különösen: 2015. július 16-i Abcur ítélet, C-544/13 és C-545/13, EU:C:2015:481, 79. pont).
- 59 E rendelkezés kifejezetten az uniós szabályok, és nem a nemzeti szabályok közötti összeütközésre vonatkoznak.
- 60 Ami az „összeütközés” fogalmát illeti, amint arra a főtanácsnok az indítványának 124. és 126. pontjában rámutatott, a hivatkozott rendelkezések közötti olyan kapcsolatot jelez, amely túlmutat a pusztán eltérésen vagy az egyszerű különbségen, és olyan eltérésről van szó, amelyet lehetetlen áthidalni olyan integráló képlet segítségével, amely a két valóság együttélését lehetővé tenné, anélkül hogy eltérőként azokat ellensúlyozni kellene.
- 61 Következésképpen a 2005/29 irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében szereplőhöz hasonló összeütközés csak akkor áll fenn, ha a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok különös vonatkozásainak szabályozása során az ezen irányelvtől eltérő rendelkezések bármilyen mozgástér nélkül olyan kötelezettségeket írnak elő a kereskedőkkel szemben, amelyek a 2005/29 irányelvben megállapított kötelezettségekkel nem egyeztethetők össze.
- 62 E megfontolásokra tekintettel meg kell vizsgálni, hogy az elektronikus hírközlésre vonatkozó uniós jog, és konkrétan az egyetemes szolgáltatási irányelv és a keretirányelv, amelyek kapcsán a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságot kérdezi, a 2005/29 irányelv I. mellékletének 29. pontja értelmében vett nem kért értékesítéshez hasonló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok különös vonatkozásait szabályozza-e.
- 63 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy az egyetemes szolgáltatási irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében a keretirányelv keretében az egyetemes szolgáltatási irányelv foglalkozik az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások végfelhasználók számára történő rendelkezésre bocsátásával, illetve nyújtásával. Célja, hogy a hatékony verseny és választás révén az Unió egészében biztosítsa a jó minőségű, nyilvánosan elérhető szolgáltatások rendelkezésre állását, és szabályozza azokat az eseteket, amikor a végfelhasználók igényeit a piac nem elégíti ki megfelelően. Az egyetemes szolgáltatási irányelv 1. cikke (2) bekezdésének előírása szerint ez az irányelv megállapítja a végfelhasználók jogait, és ezekkel összhangban a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlő hálózatokat és elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások kötelezettségeit.
- 64 A Bíróság már rámutatott arra, hogy jóllehet a nemzeti szabályozó hatóságok feladataik ellátása során a keretirányelv 8. cikke (4) bekezdésének b) pontja értelmében a fogyasztók magas szintű védelmének biztosítása által kötelesek előmozdítani az Unió polgárainak érdekeit, a keretirányelv és az egyetemes

szolgáltatási irányelv nem írja elő a fogyasztóvédelemre vonatkozó feltételek teljes harmonizációját (2016. április 14-i Polkomtel ítélet, C-397/14, EU:C:2016:256, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 65 E védelmet illetően az egyetemes szolgáltatási irányelv 20. cikkének (1) bekezdése többek között úgy rendelkezik, hogy a tagállamok biztosítják, hogy a fogyasztók és az azt kérő más végfelhasználók a nyilvános hírközlő hálózathoz és/vagy a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz való csatlakozást biztosító szolgáltatásokra történő előfizetés esetén jogosultak legyenek az ilyen csatlakozást és/vagy szolgáltatásokat nyújtó vállalkozással vagy vállalkozásokkal szerződést kötni. A szerződésnek egyértelmű, átfogó és könnyen hozzáférhető formában meg kell határoznia legalább az e rendelkezésben felsorolt elemeket.
- 66 Ugyanakkor, jöllehet az egyetemes szolgáltatási irányelv e 20. cikkének (1) bekezdése értelmében az elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó szolgáltatók kötelesek a szerződésben bizonyos információkat megadni, sem e rendelkezés, sem ezen irányelv más rendelkezése nem tartalmaz az olyan tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok különös vonatkozásaira irányadó szabályokat, mint amilyen a 2005/29 irányelv I. mellékletének 29. pontja értelmében vett nem kért értékesítés.
- 67 Ezenfelül rá kell mutatni arra, hogy az egyetemes szolgáltatási irányelv 1. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy ezen irányelvnek a végfelhasználói jogokra vonatkozó rendelkezéseit a fogyasztóvédelemre vonatkozó uniós szabályok, valamint az uniós jognak megfelelő nemzeti szabályok sérelme nélkül kell alkalmazni. Márpedig „a fogyasztóvédelemre vonatkozó uniós szabályok [...] sérelme nélkül” kifejezésből az következik, hogy az egyetemes szolgáltatási irányelv rendelkezései nem befolyásolják a 2005/29 irányelv alkalmazhatóságát.
- 68 Ebből következik, hogy nincs összeütközés a 2005/29 irányelv rendelkezései és az egyetemes szolgáltatási irányelvnek a végfelhasználói jogokra vonatkozó szabályai között.
- 69 Következésképpen az alapeljárásban szereplőkhöz hasonló körülmények között a 2005/29 irányelv vonatkozó szabályait kell alkalmazni.
- 70 A fenti megfontolásokra tekintettel a harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2005/29 irányelv 3. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, a 2005/29 irányelv I. mellékletének 29. pontja értelmében vett nem kért értékesítésnek minősülő magatartást ezen irányelv rendelkezéseire tekintettel kell értékelni, aminek eredményeként e szabályozás alapján a keretirányelv értelmében vett NSZH nem rendelkezik hatáskörrel e magatartás szankcionálására.

A hetedik kérdésről

- 71 Hetedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2005/29 irányelv 3. cikkének (4) bekezdését, az egyetemes szolgáltatási irányelv 20. és 21. cikkét, valamint a keretirányelv 3. és 4. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint, amennyiben egy ágazati fogyasztói szabályozást tartalmazó szabályozott ágazatban a 2005/29/EK irányelv szerinti „agresszív kereskedelmi gyakorlat” vagy „minden körülmények között agresszív gyakorlat” fogalmára visszavezethető magatartás valósul meg, mindig ezen utóbbi irányelvet kell alkalmazni, abban az esetben is, ha az említett ágazati szabályozás részletesen szabályozza e kereskedelmi gyakorlatot.

- 72 Még kell állapítani, hogy e hetedik kérdés azon az előfeltevésen alapul, amely szerint az egyetemes szolgáltatási irányelv és a keretirányelv kimerítően szabályozza a fogyasztók elektronikus hírközlési ágazaton belüli védelmét, és ezen irányelvek többek között az „agresszív kereskedelmi gyakorlat” vagy a „minden körülmények között agresszív kereskedelmi gyakorlat” 2005/29 irányelv értelmében vett fogalma alá tartozó magatartásokra is vonatkoznak.
- 73 Márpedig a harmadik, negyedik, ötödik és hatodik kérdésnek a jelen ítélet 57–70. pontjában szereplő elemzéséből az következik, hogy ezen előfeltevés téves. E körülmények között a hetedik kérdésre nem kell válaszolni.

A költségekről

- 74 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) I. mellékletének 29. pontjában szereplő „nem kért értékesítés” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat mellett – magában foglalja az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan magatartásokat, amelyek keretében a távközlési szolgáltató olyan SIM-kártyákat (*Subscriber Identity Module*, előfizetői azonosító modul) forgalmaz, amelyekre előre telepítettek és aktiváltak az internetes böngészéshez vagy az üzenetrögzítőhöz hasonló bizonyos szolgáltatásokat, anélkül hogy előzetesen megfelelően tájékoztatták volna a fogyasztót ezen előzetes telepítésről és aktiválásról, illetve e szolgáltatások költségeiről.
- 2) A 2005/29 irányelv 3. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az alapeljárásban szereplőhöz hasonló, a 2005/29 irányelv I. mellékletének 29. pontja értelmében vett nem kért értékesítésnek minősülő magatartást ezen irányelv rendelkezéseire tekintettel kell értékelni, aminek eredményeként e szabályozás alapján a 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Keretirányelv) értelmében vett nemzeti szabályozó hatóság nem rendelkezik hatáskörrel e magatartás szankcionálására.

Aláírások